

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 161/2021-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Tdo 44/2018 z 15. januára 2019 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I .

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 5. apríla 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Tdo 44/2018 z 15. januára 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) č. k. 1 T 96/2016 z 31. júla 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) bol sťažovateľ uznaný vinným za spáchanie pokračovacieho zločinu krádeže (týkajúceho sa troch skutkov) podľa § 212 ods. 1, ods. 3 písm. a), ods. 4 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) za použitia § 138 písm. e) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona, z toho v prípade prvého skutku v súbehu s prečinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona a v prípade druhého a tretieho skutku spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona. Sťažovateľovi bol uložený úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní siedmich rokov podľa § 212 ods. 4, § 37 písm. m), § 38 ods. 2 a 5 Trestného

zákona a za použitia § 41 ods. 1 Trestného zákona so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

3. Proti rozsudku okresného súdu sťažovateľ podal odvolanie, ktoré bolo zamietnuté uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 To 104/2017 zo 16. novembra 2017 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) podľa § 319 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Proti uzneseniu krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie, ktoré bolo odmietnuté napadnutým uznesením najvyššieho súdu podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ uviedol, že jeho odsúdenie má vyplývať iba z výpovede spoluobvineného, ktorého tvrdenia všeobecne súdy jednostranne akceptovali. Zároveň nerešpektovali iné dôkazy (znalecké posudky a súvisiace kriminalistické expertízy, rekognícia, výpovede a výsluchy ďalších svedkov a poškodených, kamerové záznamy), ktoré majú preukazovať jeho nevinu, a mylne vyhodnotili tie dôkazy, ktoré usvedčujú sťažovateľa. Neexistuje teda iný dôkaz, ktorý by podporil výpoveď spoluobvineného, ktorý identifikoval sťažovateľa na kamerovom zázname. Sťažovateľ jeho výpoveď považuje za nedôveryhodnú, pretože spoluobvinený nemusel vypovedať pravdu. Spoluobvinený spolupracoval s orgánmi činnými v trestnom konaní a účelovo vypovedal na účely dosiahnutia podmieneného trestu odňatia slobody, ktorý mu bol napokon aj uložený rozsudkom okresného súdu. Podľa sťažovateľa okresný súd mal preto založiť svoje rozhodnutie na svojvôli a podľa vlastného úsudku vyhodnotil výpoveď spoluobvineného bez podpory iných vo veci vykonaných dôkazov. V prípade kamerového záznamu mal tiež okresný súd postupovať podľa § 142 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku, a teda pribrať znalca, ktorý mal jednoznačne identifikovať, o aké osoby ide na predmetnom kamerovom zázname.

5. V prípade identifikácie sťažovateľa spoluobvineným a rekognície uskutočnenej svedkyňou na pojednávaní podľa sťažovateľa najvyšší súd pripúšťa a zároveň rozporuplne bagatelizuje závažné procesné pochybenia v postupe okresného súdu, krajského súdu a orgánov činných v trestnom konaní. Sťažovateľ sa preto domnieva, že v jeho trestnej veci bol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Sťažovateľ tiež vyčíta najvyššiemu súdu, že postupoval v rozpore s inými rozhodnutiami najvyššieho súdu, ktoré tiež citoval v ústavnej sťažnosti (3 Tdo 43/2011, 4 Tdo 57/2016, 6 Tdo 16/2008, 3 Tdo 4/2012, 1 To 1/2015, 5 Tdo 33/2013, 6 Tdo 66/2015).

6. Najvyšší súd tiež nemal dodržať ani požiadavku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 385 ods. 1 Trestného poriadku). Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľ vidí *«„prvky“ svojvôle, arbitrárnosti, nedôvodného a reštriktívne „obchádzaného“ resp. aj „vypusteného“ okruhu ďalších podstatných skutočností, dôkazov a dovolacích námietok... ktorým... nebol venovaný ani daný „priestor“ v rovine významu a viazanosti dovolacieho súdu podľa § 385 ods. 1 Tr. por., v dôsledku ktorého a takéhoto postupu nebolo možné neporušiť... procesné záruky a (moje) procesné práva a základné (moje) práva a slobody, ktorých porušenie... namietam»*. Sťažovateľ preto v postupe a rozhodovaní najvyššieho súdu vidí nedostatok nestrannosti a z už uvedených dôvodov jeho názory a právne závery považuje za sporné.

7. Sťažovateľ ďalej spochybňuje, že najvyšší súd sa nezaoberal námietskami v zmysle § 371 ods. 4 Trestného poriadku, ktoré mal sťažovateľ namietat skôr (napr. že príslušníci Policajného zboru, ktorí boli činní v trestnej veci sťažovateľa, vypovedali ako svedkovia bez toho, aby boli zbavení mlčanlivosti ministrom vnútra Slovenskej republiky). Podľa sťažovateľa bol takýto postup najvyššieho súdu nedôvodný, keďže najvyšší súd neprihliadal na ustanovenia vyššej právnej sily, čím došlo k popretiu zmyslu a účelu inštitútu dovolania, a teda k odopretiu prístupu k najvyššiemu súdu. Krajský súd si preto nemal splniť prieskumnú úlohu podľa § 317 ods. 1 druhej vety Trestného poriadku, čím podľa sťažovateľa v jeho trestnej veci krajský súd postupoval nedostatočne. Z jeho rozhodnutia preto nevyplýva, že by sa krajský súd relevantným spôsobom vysporiadal s odvolacími námietskami a dôvodmi odvolania.

8. Sťažovateľ tiež konštatoval, že vyšetrovateľ mu od začiatku trestného stíhania odopieral právo na účasť na úkonoch a možnosť sa k nim vyjadriť. Vyšetrovateľ tiež o viacerých dôležitých úkonoch neupovedomil obhajcu sťažovateľa a sťažovateľ tiež poznamenal, že mu bol odopretý prístup k spisovému materiálu. Nezákonne vykonané úkony a nimi produkované dôkazy zostali súčasťou spisového materiálu a tiež rozhodnutí všeobecných súdov. V tejto súvislosti sťažovateľ preto poukázal na nezákonný postup okresného súdu, ktorý mal spočívať v nezákonnom vykonaní dôkazov a nezákonnom získaní dôkazov. Tieto skutočnosti ignoroval aj krajský súd, ktorý zúžil alebo ignoroval jeho odvolacie námietky. Podľa názoru sťažovateľa postupom všeobecných súdov došlo k zľahčovaniu nesprávneho a nezákonného postupu vyšetrovateľa, čím nebolo rešpektované právo sťažovateľa na obhajobu. Sťažovateľ tiež poznamenal, že jeho výpoveď v prípravnom konaní nemožno použiť, pretože pri nej nebol prítomný jeho obhajca, hoci išlo o prípad povinnej obhajoby a zároveň nešlo o neodkladný alebo neopakovateľný úkon. Sťažovateľ tiež namietal, že mu neboli doručované uznesenia o pribratí znalcov do konania, a preto nemohol využiť právo proti nim podať opravný prostriedok, čím malo dôjsť tiež k porušeniu práva na obhajobu.

9. Podľa názoru sťažovateľa sa najvyšší súd nedostatočným spôsobom vysporiadal s dovolacími dôvodmi uplatnenými podľa § 371 ods. 1 písm. c), e), g) a i) Trestného poriadku. Sťažovateľ sa preto domnieva, že v jeho trestnej veci mu bola odopretá spravodlivosť, nebola mu poskytnutá súdna ochrana, neboli rešpektované jeho práva ako obvineného (najmä právo na obhajobu) a tiež nebola rešpektovaná judikatúra najvyššieho súdu, ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva.

10. Z dôvodu nepriaznivých majetkových pomerov sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Aby ústavný súd mohol rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom [§ 37 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

12. Ak ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda, že nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť.

13. Ústavný súd v prvom rade uvádza, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovatelia domáhajú (petit). To znamená, že ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čo sťažovateľ žiada v petite ústavnej sťažnosti, a iba vo vzťahu k subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). V ústavnej sťažnosti je petit (návrh, ako má ústavný súd vo veci sťažovateľa rozhodnúť) zreteľne oddelený od jej ostatných častí, preto sa ústavný súd nemohol zaoberať námietkami sťažovateľa smerujúcimi proti rozsudku okresného súdu a uzneseniu krajského súdu. Ústavný súd v uvedenej súvislosti poukazuje na to, že konanie pred ním je ovládané princípom dispozitívnosti, ktorý vylučuje, aby ústavný súd zapájal do konania o ústavnej sťažnosti iný orgán verejnej moci bez výslovného návrhu sťažovateľa. Predmetom konania pred ústavným súdom preto bolo len namietané porušenie v bode 1 uvedených práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

14. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

16. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti konštantne uvádza, že ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 62/02), a preto jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde.

17. Z lustrácie ústavného súdu vyplýva, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľovi doručené 1. februára 2019. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde posledným dňom na podanie ústavnej sťažnosti bol 1. apríl 2019 (pondelok). Zásielka, ktorej obsahom bola ústavná sťažnosť, bola zo strany sťažovateľa odovzdaná Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Ilava až

3. apríla 2019 a následne 4. apríla 2019 bola podaná na poštovú prepravu. Z tohto dôvodu ústavná sťažnosť bola podaná po zákonom ustanovenej lehote uvedenej v § 124 zákona o ústavnom súde.

18. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03). Z už uvedených dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako podanú oneskorene podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

19. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch (zrušenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie najvyššiemu súdu, žiadosť o priznanie primeraného zadost'učinenia a náhrady trov konania pred ústavným súdom) v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

20. Vychádzajúc z už uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Podľa názoru ústavného súdu je totiž z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Keďže nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2021

Libor DULÁ
predseda senátu